

Ympäristöministeriölle

24.4.2019

Asia: Lausunto luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelevalle hankkeen loppuraporttiluonnoksesta (VN/1039/2018 ja YM010:00/2018)

BirdLife kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asian osalta seuraavaa:

Työryhmän loppuraportti on hyvä kokonaiskatsaus tilanteeseen mukaan lukien sekä korvauksiin liittyvä sääntely, että lintujen aiheuttamien haittojen laatu ja määrä.

Raportti luo hyvän pohjan lainsäädännön kehittämiseksi. Haluamme kuitenkin korostaa sitä, että vahingonkorvaukset ovat vain osa lintujen aiheuttamien haittojen hallinnan kokonaisuutta, jonka keskiössä ovat vahinkojen ennaltaehkäisy ja maatalouspolitiikan kehittäminen siten, että vahinkoa aiheuttavien lajien esiintymistä voidaan ohjata nykyistä paremmin.

Kokonaisuuden hallinnan kannalta on tärkeää, että sääntelyn tietopohja on kunnossa. Pidämme tärkeänä, että raportissa esiin nousseisiin tutkimustarpeisiin, ja uusiin myöhemmin esiin nouseviin aiheeseen liittyviin tutkimustarpeisiin löytyy valtion rahoitus. Tarvittava tutkimus on luonteeltaan hallinnon tarpeista lähtevää, eikä sille ole siksi saatavilla juurikaan muuta kuin hallinnon rahoitusta.

Kohdassa 5. (Maatalousvahinkoja aiheuttavien lintukantojen muutokset ja keskeiset syyt vahinkoihin) kannattaisi käsitellä lyhyesti myös haittaa aiheuttavien rauhoittamattomien lajien (muidenkin kuin naakka) ja riistalajien (hanhet) esiintymisen muutoksia ja vahinkoja, vaikka niiden aiheuttamien vahinkojen korvaus ei olekaan raportin aiheena. Myös rauhoitettujen tundra- ja lyhytnokkahanhen esiintymisen viimeaikaisia muutoksia kannattaisi käsitellä, vaikka niihin liittyen ei ole vielä tietääksemme haettu korvauksia. Koko em. lajipoolin käsittely auttaisi nykyistä paremmin hahmottamaan, ettei vahinkojen ennaltaehkäisemisen tavoite tai esiintymisen muutokset koske vain rauhoitettuja lajeja. Lisäksi otsikosta olisi hyvä poistaa sana maatalous, koska merikotkan aiheuttamia mahdollisia porotalousvahinkoja ei voi mielestämme pitää maatalousvahinkoina.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset (8.)

Esitetyt vaihtoehdot ovat mielestämme kannatettavia. On hyvä, että joissakin kohdissa esitetään useita vaihtoehtoisia malleja (8.2, 8.4, 8.6, 8.8), mikä antaa lainsäätäjälle edelleen mahdollisuuden punnita, mikä esitetyistä vaihtoehdoista on lopulta mielekkäin valittavaksi.

Mielestämme kohdassa 8.2 olisi perusteltua valita vaihtoehto kolme eli jättää luonnonravintolammikot ja rakennusvahingot korvausjärjestelmän ulkopuolelle kohdassa mainittuine perusteluineen. Kohdassa 8.4 kannatamme nykyisen korvausjärjestelmän mukaisen tilanteen säilyttämistä (vaihtoehto 1). Kannatamme

kohdassa 8.6 vaihtoehtoa 2 eli kohtuullisten työkulujen huomioimista. Työkulujen osalta tulee kuitenkin määrittellä tarkasti, mitä kohtuullisiin työkuluihin voidaan lukea.

Kohdassa 8.8 käsitellään maa- ja merikotkan aiheuttamien vahinkojen korvaamista. Maakotkan reviiripohjainen järjestelmä on osoittautunut hyväksi ja sitä pitää jatkaa. Merikotkan aiheuttamien vahinkojen tietopohja on edelleen riittämätön. Nykytilanteessa pidämme ensimmäistä esitetyistä vaihtoehdoista parhaana, koska tietopohja elinkelpoisten poronvasojen saalistuksesta on olematon ja valtaosalla poronhoitoalueen esiintymisaluetta merikotkat käyttävät ravinnokseen lähes yksinomaan kalaa. Kohtuullisella tutkimuspanostuksella asiaa on kuitenkin mahdollista selvittää ja parantaa tietopohjaa erityisesti tunturi-Lapin osalta. Ilman nykyistä parempaa tietopohjaa vaihtoehtoa kaksi ei mielestämme kannata ottaa käyttöön. Lähekkäistenkin reviirien välillä voi olla merkittäviä eroja ravinnonkäytössä. Nykykäsityksemme mukaan voi olla mielekästä kehittää Tunturi-Lappiin maakotkan kaltaista reviiripohjaista järjestelmää, mutta toistaiseksi tiedot ovat liian puutteelliset järjestelmän laatimiseksi.

Lisätutkimustarpeisiin (8.10.) kannattaisi lisätä eri kasvityyppien laiduntamisen (nurmet, laitumet, oras) vaikutukset lopulliseen satoon. Tiedot eri vuodenaikoina ja eri paineilla tapahtuvan lintuparviin laidunnuksen vaikutukset lopulliseen satoon ovat riittämättömät. Myös viljelijöiden havainnot varsinkin viljan oraan kohtuullisesta laidunnuksesta ovat ristiriitaisia: osa pitää jopa hyödyllisenä ja osa vahingollisena.

Lisäksi ehdotuksiin kannattaisi lisätä sen selvittäminen kannattaisiko korvaushakemusten käsittely keskittää valtakunnallisesti yhteen ELY-keskukseen poikkeuslupien tapaan. Se yhtenäistäisi käytäntöjä ja takaisi hakemusten samanlaisen kohtelun eri puolilla Suomea. Tällöin myös niihin liittyvä asiantuntemus keskittyisi.

BirdLife Suomen puolesta 24.4.2019

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Lausunto jätetty lausuntopalvelussa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=f5e51f6e-de3b-4c89-945c-27f4769d7e86&respondentId=cba56861-f318-48a9-90b9-857aa91cabb1>